

УСТОЙЧИВИ ДУХОВЕ

артист/куратор

БОРЯНА ВЕНЦИСЛАВОВА

ВАЛТЕР ЗАЙДЛ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОЕКТ

БЪЛГАРСКИ ПАВИЛИОН

61 ТО ВЕНЕЦИАНСКО БИЕНАЛЕ 2026

заглавие: Устойчиви духове
автор: Боряна Венциславова
куратор: Валтер Зайдл

Боряна Венциславова принадлежи към поколение български художници, които живеят и работят между Виена и София и са постигнали дългогодишно международно признание със своята практика. Нейната работа свързва различни времена и поколения, като се фокусира върху глобални феномени. За Венциславова съзерцателното наблюдение на всекидневието играе ключова роля в осмислянето на взаимоотношенията между индивидите, обществата, в които те живеят, и политическите структури, които оформят тези контексти.

Международното присъствие на художничката, основно като фотограф, филмов и инсталационен автор, служи като отправна точка за нейното изложбено предложение за Венецианското биенале. Устойчиви духове е заглавието на проект, състоящ се от три филма, представени като трилогия. Развиващи се във Виена, Токио и София, филмите изследват духа на всеки град чрез перформативни действия, изпълнявани предимно от женски protagonисти. Връзката с тези градове отразява и дългогодишната традиция на обмен на България с тези страни – традиция, кореняща се в културната политика още от времето на Людмила Живкова. Венциславова се фокусира върху художествени ритуали, вкоренени във всекидневието, които често остават незабелязани от широката публика, но функционират като минорни тонове – фини форми на съпротива, които резонират с централната тема „In Minor Keys“ на 61-вото Венецианско биенале. Тези жестове следват духовни насоки и действат като контрапункт на доминиращите политически сили. В продължение на повече от двадесет години художничката изследва грижата, утвърждаването на личната сила и самоопределението като многопластова практика, която разбира изкуството като потенциално пространство за изцеление, социална трансформация и свързване с преживяванията на другите. Целта е да се облекчи натискът на капитализма чрез поставяне на фокус върху емпатията, достъпността и уязвимостта, като по този начин се насърчава колективното благосъстояние и се преосмислят обществените ценности.

Два от филмите са завършени във Виена (2018) и Токио (2025), а третата част е в продукция и ще бъде довършена в София специално за изложбата в Sala Tiziano на Centro Culturale Don Ori-one Artigianelli. Трилогията ще бъде представена като 3-канална видео инсталация със звук чрез мащабни прожекции в затъмненото пространство.

В *И небето се прояснява (МАГИЧЕСКА СЪПРОТИВА)* пет protagonисти извършват художествено-магически ритуали на различни места във Виена, много от които препращат към конкретни исторически събития и локации, свързани с нацисткото минало, които продължават да влияят върху настоящето. Чрез разнообразни художествено-магически процеси производението се стреми да противодейства на възраждането на крайно десни популистки идеологии в глобален мащаб, и по-специално в Западния свят. Замислен като визуален апел, филмът се развива чрез индивидуални церемонии, които не произлизат нито от догматични норми, нито от официални религии, а приемат формата на абстрактни художествени интервенции, призоваващи към изцеление, овластяване и солидарност.

Във втория филм, *7 пеперуди и танцуваме. И това е нашата революция.*, различни изпълнители са поканени да осъществят новосъздадени ритуали, които поставят под въпрос патриархата и неравенството между половете в символично и исторически значими публични пространства в Токио. Тези действия целят да противодействат на дискриминацията и да допринесат за

равноправието на жени и куйър общности, както и за разпадането на патриархалните структури. За проекта художничката си сътрудничи с практикуващи мико-май (церемониален танц с древни корени), феминистки перформанс артисти и студенти от Художествената академия в Токио. Макар Япония да представлява общество с дълбоко вкоренени патриархални структури и да се нарежда сред страните с изразено неравенство между половете, тя същевременно служи като показателен пример за по-широко, системно състояние, засягащо общества по целия свят.

Третият филм, създаден специално за биеналето – *41 бобени зърна. Тук и сега*. – проследява ритуали на пречистване в отговор на актове на насилие, омраза, расизъм и дискриминация. Ритуалите се изпълняват от петима протагонисти на различни места в публичното пространство на София. Те включват локации, на които е извършено насилие – понякога с фатален изход, както в Борисовата градина – както и институции, отговорни за дефинирането, легитимирането и прилагането на правните граници на нетърпимостта и насилственото поведение.

Проектът ангажира също обществени институции, свързани с образованието и разпространението на ценности като толерантност, солидарност и емпатия, както и медийни актьори, които играят роля в противодействието на езика на омразата и дискриминацията. Всички тези пространства функционират като сцена, на която се разгръщат ненатрапчиви действия, символизиращи съпротива срещу насилието и призоваващи към положителна промяна.

В трилогията на Венциславова индивидуалните церемонии приемат формата на абстрактни художествени интервенции. Ритуалите и перформативните инструменти, използвани в проекта, черпят вдъхновение от широк спектър световни традиции, включително местни, анимистични, духовни и религиозни практики, както и древни езически ритуали и други художествени или духовни традиции – като Паневритмията, създадена от Петър Дънов, или Планетарния танц на Анна Халприн – които са дълбоко свързани с конкретни географски и културни контексти. Тези влияния са художествено и естетически трансформирани, за да служат на концептуалната рамка на проекта.

02 СПИСЪК НА ПРОИЗВЕДЕНИЯТА

Устойчиви духове (ТРИЛОГИЯ)

3 канална видео/аудио инсталация

- ①. *7 пеперуди и танцуваме. И това е нашата революция., 2025*
A/BG/ЯП, 29'30", 4K и HD, стерео, цветен

С участието на:

Май Ендо, Канае Мес, Сангономия, Аю Акамацу, Аяка, Хикари Комасе, Лея Мацуошима, Марин Хиби, Минки, Йени

Камера: Кен Ядзаки

Звукозапис: Кенши Робърт

Звуков микс: Веселин Зографов

Композиция: Милена Георгиева

За колективната поезия:

Лъчезар Бояджиев, Росен Босев, Милена Делева, Петя Димитрова, Ирина Георгиева, Катарина Маун, Дженифи Мюлер, Йошико Шимада, Мария Налбантова, Павел Найденов, д-р Рене Гадсдън, Дечо Таралежков, Райна Тенева, Тина Тойфел, Хермес Пайрхубер, Констанце Рум, Михаела Швентнер, Мария Василева, Васил Владимиров, Войн де Войн, Маритина Йорданова, Веселин Зографов, ChatGPT 4.0 и Райчо Хирацука

②. *И небето се прояснява (МАГИЧЕСКА СЪПРОТИВА)*, 2018
А, 23', 4K и HD, стерео, цветен

С участието на:

Сонгюл Бойраз, Рене Гадсдън, Есра Емине Демир, Маруша Сагадин, Клаудия Сланар

Камера: Ханес Бьок

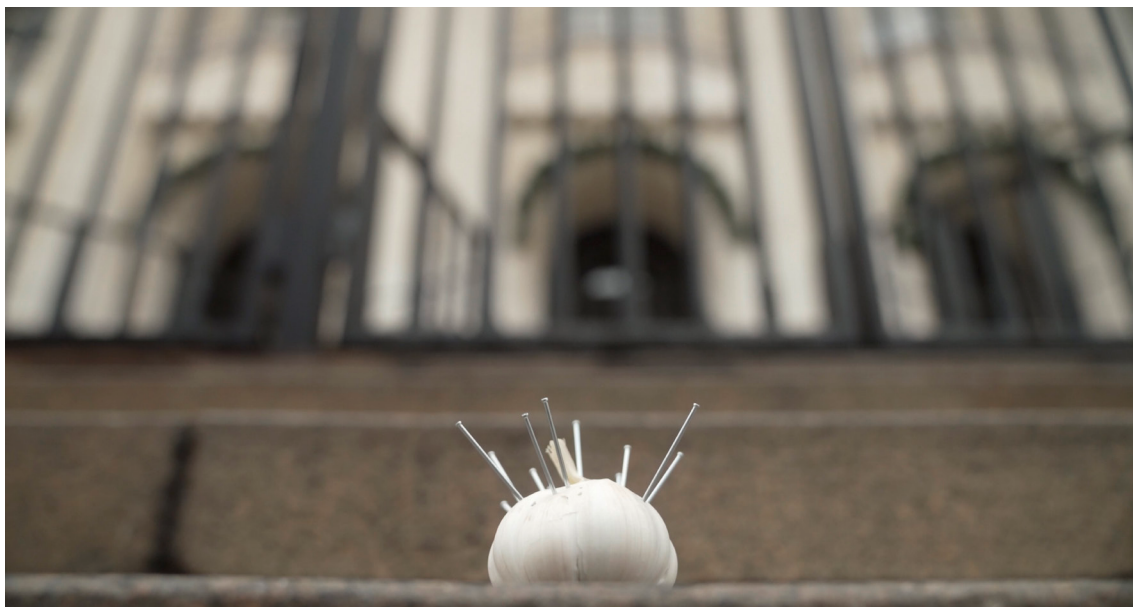
Звук: Кай-Майер Роте

Монтаж: Боряна Венциславова

Текст: Овид Поп

Глас зад кадър: Сузане Шуда

③ 41 бобени зърна. Тук и сега., 2026
BG/A, около 25', 4K и HD, стерео, цветен

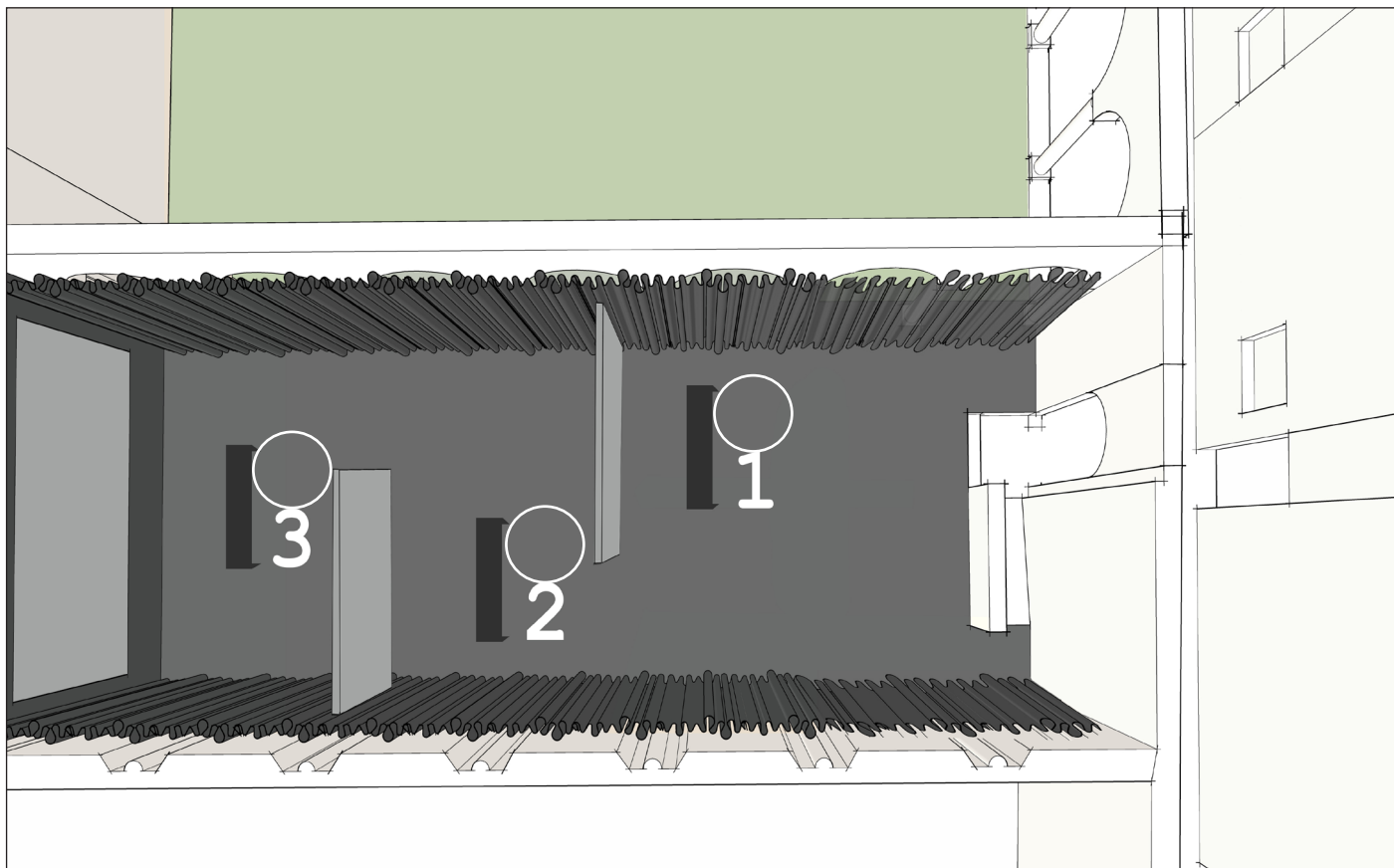
С участието на:

Линда Русева, Яна Криспин, Мария Налбантова, Георги Петров, Войн де Войн

Камера: Петко Лунгов

Звук: Веселин Зографов

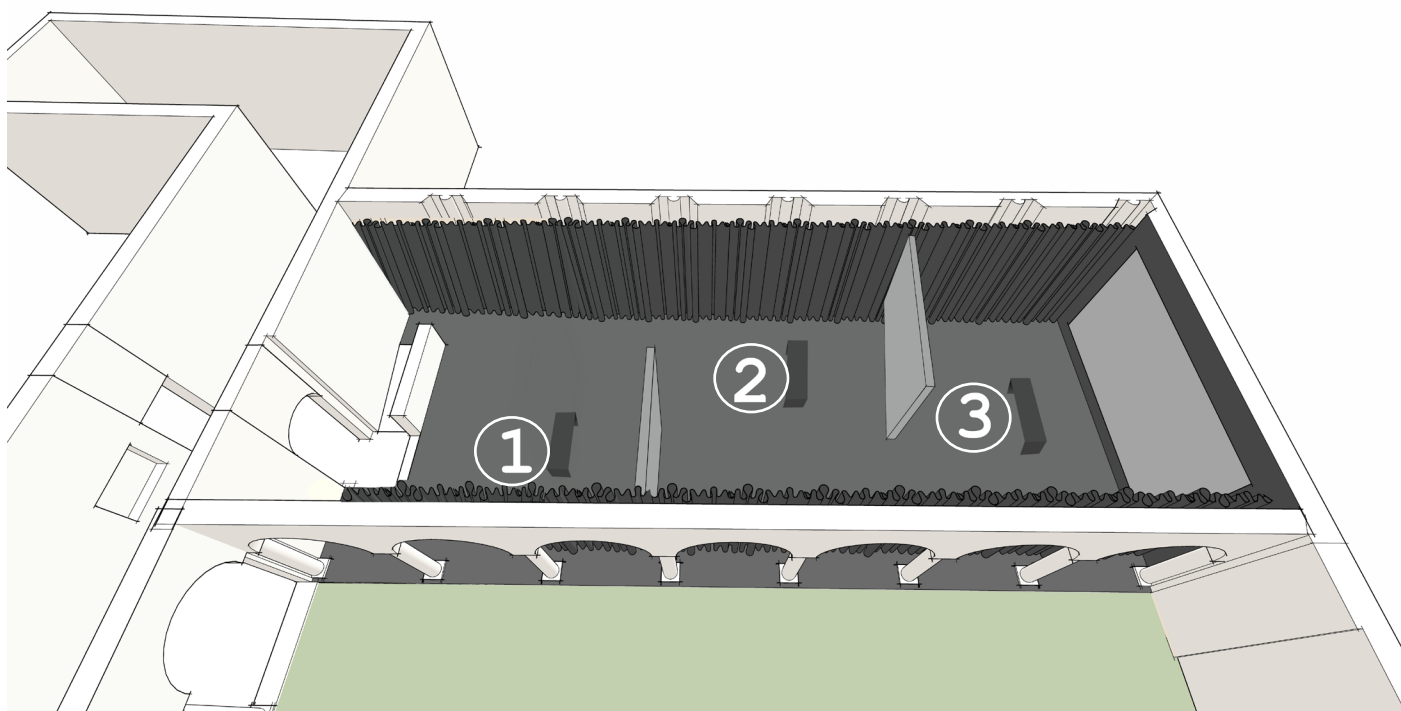
Монтаж: Боряна Венциславова

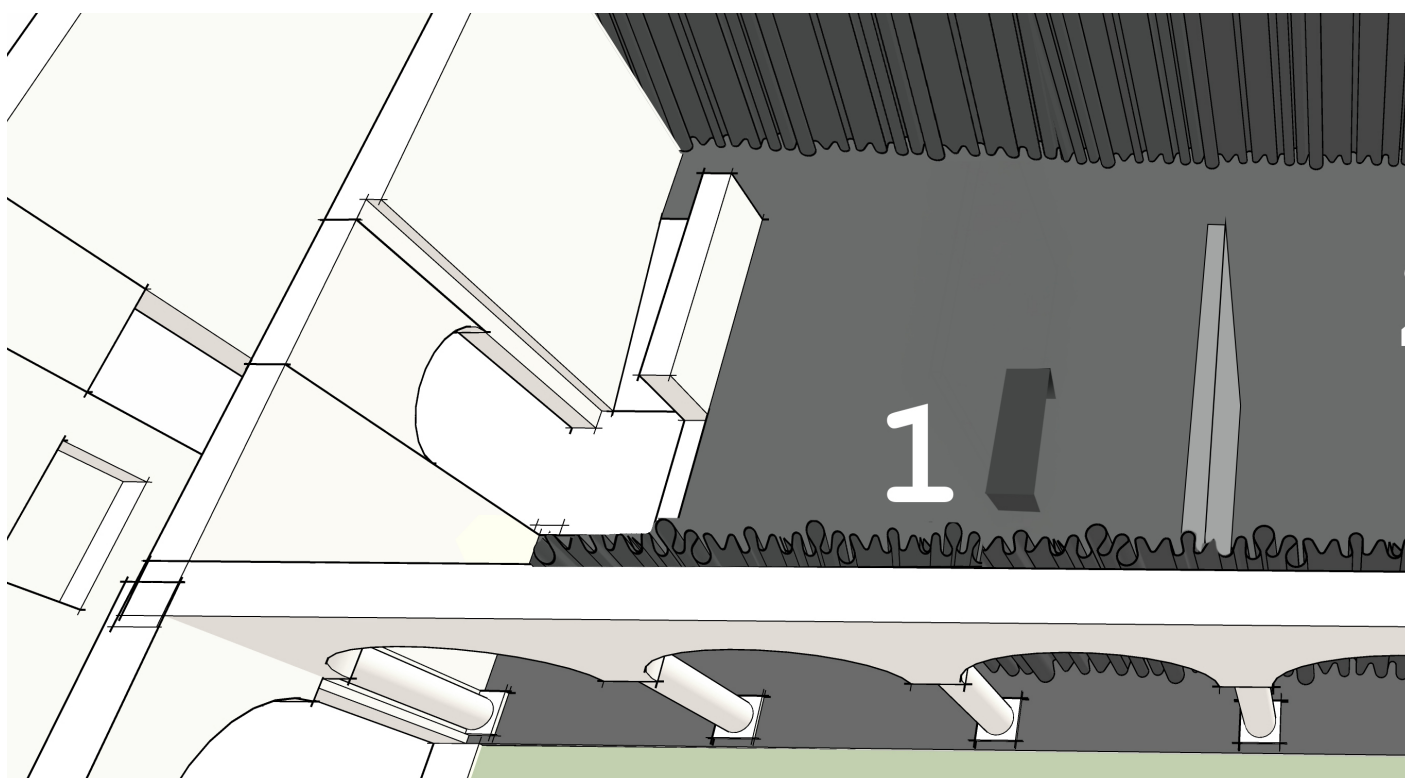
Интериорното пространство на залата ще бъде оформено като black box, с ясно разграничени изложбени секции, изградени чрез интериорния дизайн на изложбата, използвайки прожекционни стени, пейки, осветление, мека подова настилка и завеси.

ИЗЛОЖБЕНО ПРОСТРАНСТВО SALA TIZIANO

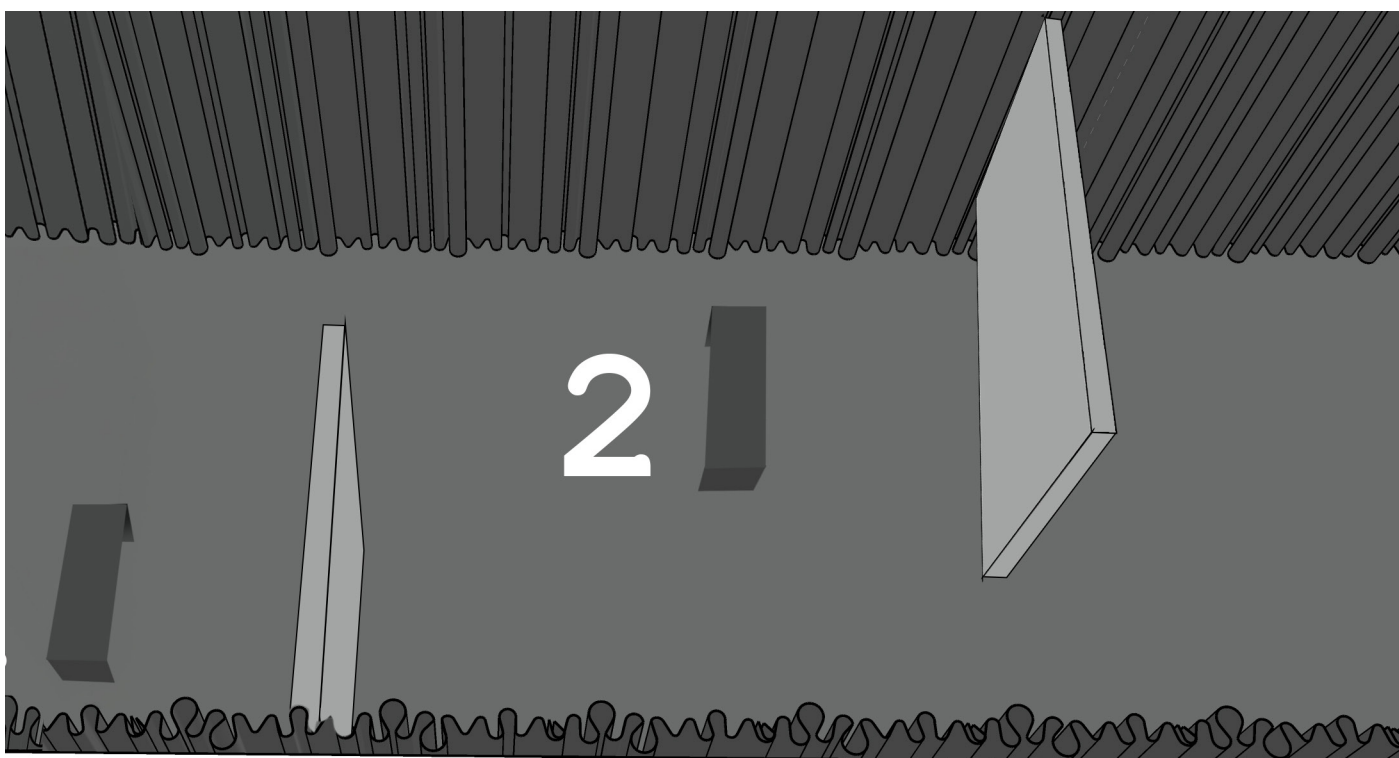
(компютерна визуализация и технически план)

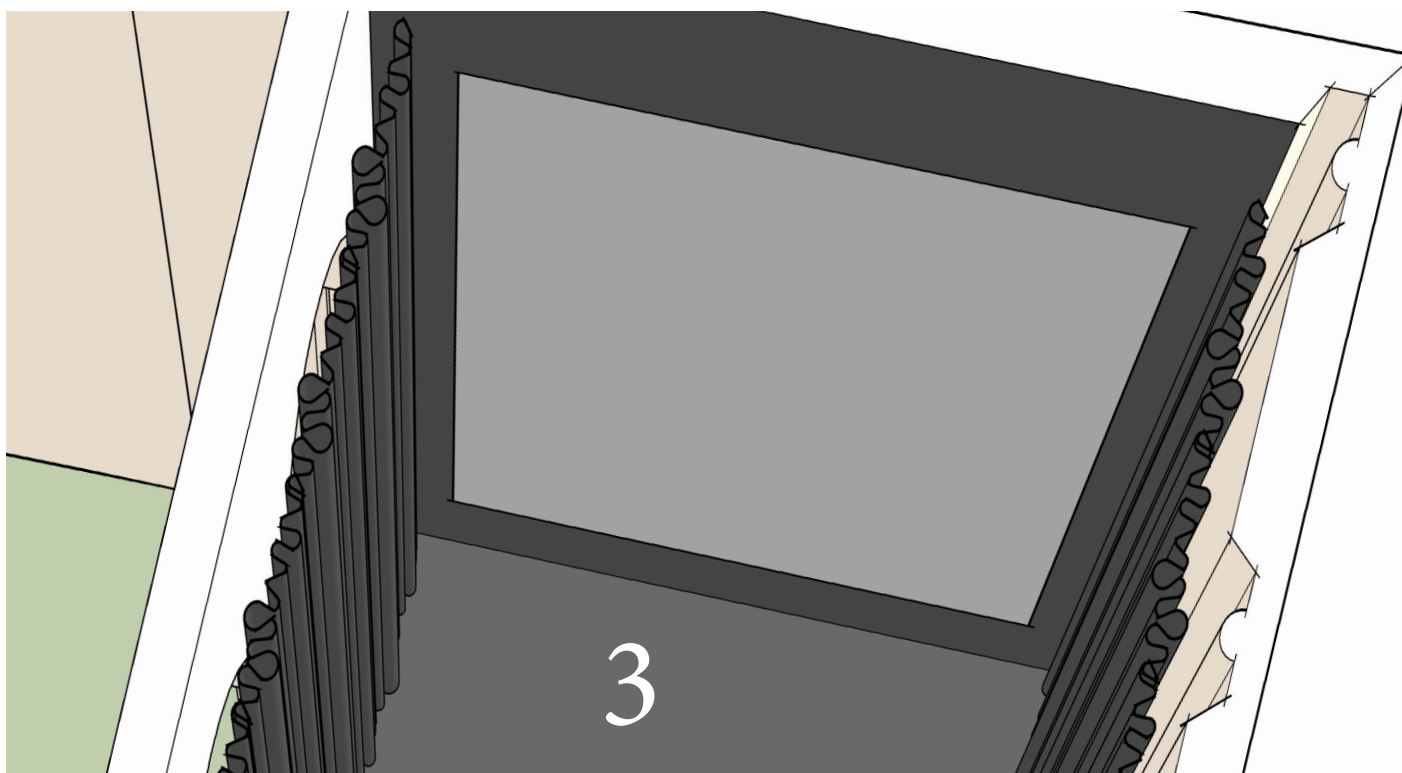
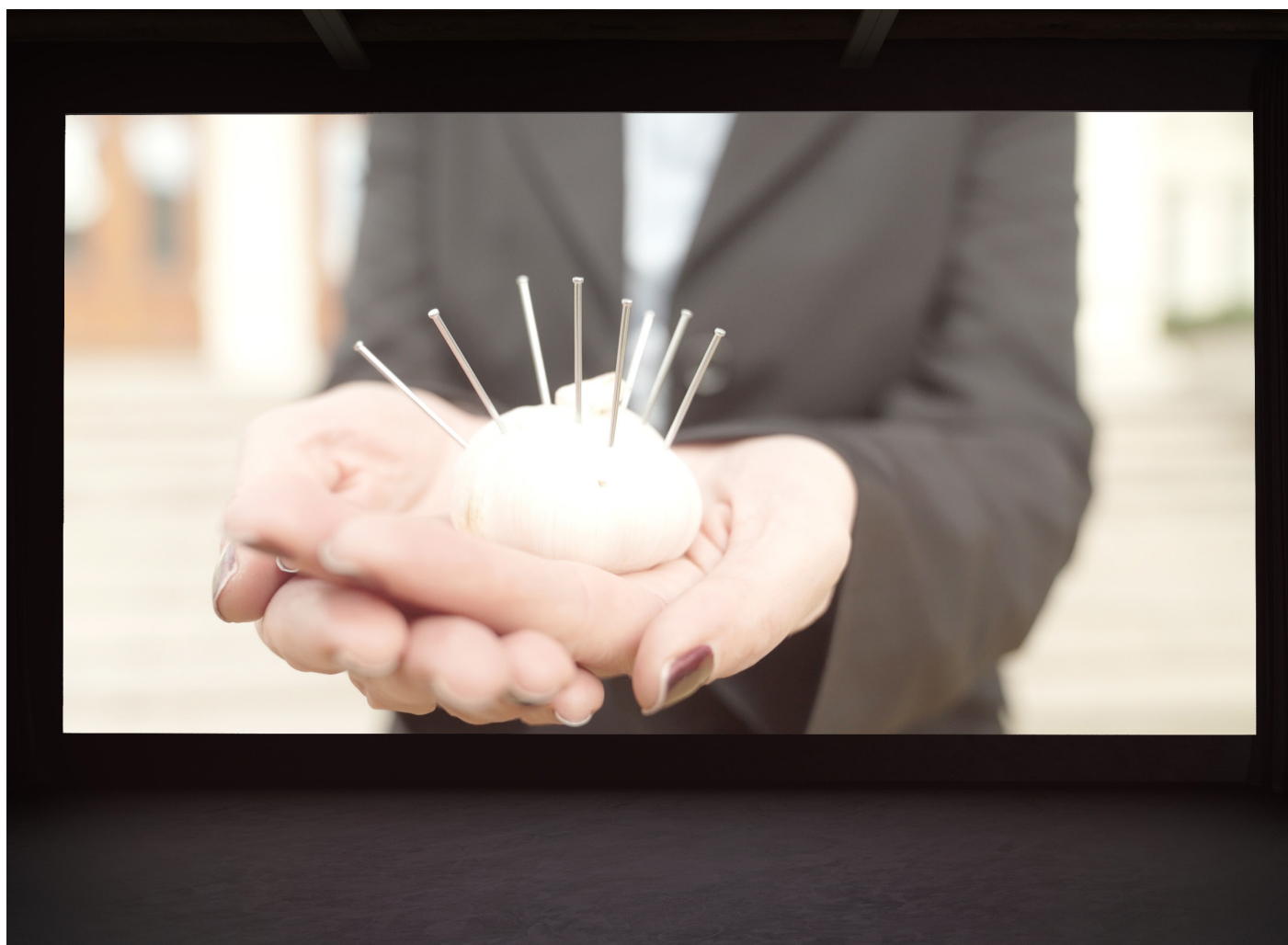
ИЗЛОЖБЕНО ПРОСТРАНСТВО SALA TIZIANO
(ПРОЖЕКЦИЯ 1)

ИЗЛОЖБЕНО ПРОСТРАНСТВО SALA TIZIANO
(ПРОЖЕКЦИЯ 2)

ИЗЛОЖБЕНО ПРОСТРАНСТВО SALA TIZIANO
(ПРОЖЕКЦИЯ 3)

<https://vimeo.com/1149157374/3843fa15a8?share=copy&fl=sv&fe=ci>

ФИЛМИ:

And the sky clears up (MAGIC RESISTANCE)

<https://vimeo.com/893429910?share=copy>

PW: borjanaMR18

7 BUTTERFLIES AND WE DANCE. AND IT WILL BE OUR REVOLUTION.

<https://vimeo.com/manage/videos/1094458451>

PW: 7Butterflies